

ПРИНЦИПИ І МЕТОДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лектор:

к.ф.н, доцент Мелешкевич Л.М.

ПЛАН

1. Принцип антропоцентризму.
  2. Теорія методу в лінгвістиці.
  3. Загальнонаукові методи дослідження.
  4. Загальні лінгвістичні методи дослідження.
  5. Спеціальні лінгвістичні методи дослідження.
  6. Наукові прийоми дослідження.
-

Індукція - метод дослідження, згідно з яким на підставі знання про окреме роблять висновок про загальне, тобто **узагальнення** результатів окремих конкретних спостережень та експериментів (шлях від конкретного до загального).

Дедукція -

метод дослідження, згідно з яким на основі загальних положень (аксіом, постулатів, гіпотез) роблять висновки про **окремі** факти (шлях від загального до конкретного).

Аналіз - метод дослідження, що полягає в уявному **розчленовування** цілого явища на складові частини більш прості, виділення окремих сторін, властивостей, звязків.

Синтез - метод дослідження, що полягає в уявному **зєднанні** окремих сторін, властивостей, звязків явища складного й осягнення цілого в його єдності

Моделювання

є сукупністю способів ідеалізації, абстрагування, аналізу і синтезу з метою ідеалізованого і спрощеного представлення об'єктів дослідження й вивчення на підставі цих моделей відповідних явищ, ознак, процесів.

Усі методи сучасного мовознавства

О.Селіванова диференціює на:

- парадигмальні,
  - міжпарадигмальні,
  - маргінальні
  - комплексні, або комбіновані.
-

Парадигмальні лінгвістичні методи:

- порівняльно-історичний,
  - структурний,
  - функціональний і
  - конструктивний.
-

Міжпарадигмальні методи мовознавства:

- типологічний
- зіставний
- описовий метод

методи маргінальних галузей:

- психолінгвістичні,
- соціолінгвістичні,
- етнолінгвістичні.

Кожен дослідницький метод реалізується в певній системі наукових прийомів:

- суцільна вибірка матеріалу для дослідження текстів,
  - класифікація його за критеріями,
  - зіставлення класифікаційних рядів за певними параметрами,
  - статистична обробка отриманих результатів тощо.
-

Порівняльно-історичний метод

являє собою сукупність операцій реконструкції походження мов від прамов, установлення еволюційних змін і закономірностей розвитку споріднених мов шляхом їхнього порівняння на різних етапах формування.

М. Кочерган:

- 1) порівняння мов виявляє їх спорідненість, тобто походження від одного джерела - мови-основи (прамови);
  - 2) за рівнем спорідненості мови об'єднуються в сім'ї, групи та підгрупи;
  - 3) відмінності споріднених мов можуть бути пояснені тільки безперервним їх розвитком;
  - 4) зміни звуків у споріднених мовах мають закономірний характер, через що корені та флексії є стійкими впродовж тисячоліть [2003, 362].
-

Структурний метод представлений структурними методиками:

- опозиційного аналізу;
- дистрибутивного аналізу;
- трансформаційного аналізу;
- аналізу безпосередніх складників,
- компонентного аналізу
- 6) комутації,
- 7) ланцюжкового аналізу.

**Функціональний метод, розроблений у
межах прагматичної парадигми,**

передбачає дослідження мови в дії, у процесі
функціонування з огляду на цілеспрямовану
природу мовних одиниць і явищ.

Конструктивний метод

також є загальним методом лінгвістики, що передбачає побудову й конструювання об'єкта дослідження у вигляді спрощеної, гіпотетичної абстрактної схеми.

Метою типологічного методу як міжпарадигмального

є диференціація мов світу залежно від їхніх структурних, граматичних і функціональних рис безвідносно до генетичної спорідненості. Головним принципом типологічного методу є **порівняння** як устанавлення схожості й розбіжностей між мовами.

Зіставний метод також є міжпарадигмальним.

Як головний метод контрастивної лінгвістики він спрямований на вияв спільних і специфічних рис зіставляваних мов на всіх рівнях і в мовленні, тексті за принципом синхронії.

Міжпарадигмальним методом є описовий, який нерідко ототожнюється зі структурним методом.

Він являє собою сукупність процедур **інвентаризації, таксономії й інтерпретації** досліджуваних мовних явищ на певному етапі розвитку мови (у синхронії).

